

Palkovics László előszava

Kedves Olvasó!

A globális járványok nem ismeretlenek az emberiség számára. Ha a pestisre vagy az 1918–19-es spanyolnáthára gondolunk, inkább tűnik szabálynak, mint kivételnek a mostani helyzet. A kollektív emlékezet és a nemzetközi szervezetek jelzése ellenére azonban egyes országokban a döntéshozókat és a gazdaság számos szereplőjét mégis meglepetésként érte a piacok hirtelen, kényszerű leállása, már csak azért is, mert korunk piacgazdaságának összetettségéhez és jelentőségéhez egyetlen korábbi járványidőszak gazdasági szerkezete sem hasonlítható. Még a WHO-nak és az Európai Uniónak is át kellett esnie a bénultság kezdeti szakaszán, hiszen kevesen számítottak arra, hogy

a 2020-as gazdaságpolitikai keretrendszert leginkább a háborús gazdaság kifejezés írja majd le.

A koronavírus-járvány nagy kihívást jelentett és jelent a szakpolitika számára is. Megköveteli a különböző területek összhangját, koordinációját, és azt, hogy a világgazdaságot mint komplex rendszert értelmezzük. A járvány hatására közgazdászok tucatjai váltak kicsit virológussá és virológusok váltak gazdasági tanácsadóvá – mivel a válság kikényszerítette, hogy a szakterületek közeledjenek egymáshoz, ami üdvözlendő folyamat.

A gazdaságpolitikában jelentkező kihívás mellett ne feledjük, hogy a 100 évvel ezelőtti helyzethez képest nem vagyunk eszköztelenek, segítséget is kaptunk a globális válság kezeléséhez: a technológiát. Soha nem éltek annyian a Földön, mint ma, mégis az emberiség többnyire képesnek tűnik áldozatok árán, de megbirkózni a járvány jelentette kihívással, illetve közösségként fellépve a technológiának köszönhetően akár alapvetően megváltoztatni viselkedését, életmódját. Gondoljunk a távoktatás rendszerére, az online kapcsolattartásra, a vállalkozások működésének átszervezésére, mint amilyen az üzleti honlapok és közösségimédia-felületek népszerűvé válása, a házhozszállítási rendszerek és online szolgáltatások kiépülése, a home office és a távmunka előtérbe kerülése, számos példát ismerünk. Megjegyzendő, hogy míg korábban számos vállalkozás, talán a társadalom jelentős része is hajlamos volt nem kellő figyelmet fordítani az innovációra – nevezhetnénk ezt az innovációtudatosság hiányának –, ma a világ a vakcinák jelentette innovációban bíz, attól várja régi életének visszanyerését.

Globális stressztesztnek is tekinthetjük a válságot. Vizsgát jelent ez a gazdasági-társadalmi modellek számára, de az egyes nemzetállamok innovációs rendszereinek is, sőt, a helyzetben lehetőséget látó, ipar 4.0 megoldásokat adaptáló, technológiaváltó, digitalizálódó, innovatív vállalkozásoknak is. Nem beszélve a munkavállalókról, akik előtt a piacok átrendeződése új lehetőségeket, karriertávlatokat nyit, amit az elmúlt hónapokban számos programmal támogattunk.

A válságokra számítani sosem lehet, azokra csak minél jobban felkészülni lehetséges. Azon munkavállalók, vállalatok és gazdaságok erőfeszítéseit, amelyek a korábbi években fontosnak tartották a digitalizációt és a hatékonyság javítását, az élet igazolta vissza. Talán az eredeti céljuk nem is a válságállóság, „csupán” a termelékenység javítása volt, most viszont kiderült, hogy a kettő egy és ugyanaz.

Jelen helyzetben azért különösen értékes e tanulmánykötet, mert a koronavírus-járvány jelenségével, hatásaival kapcsolatban nagyon kevesen bátorkodtak ilyen „gyorsan” elemzést szakkönyv formájában „írásba adni”. Szükség van azokra a kutatásokra – és ez a tudomány jellemzője is –, amelyek ha nem is válaszokat adnak, de jó kérdésekre, kétségekre, szempontokra mutatnak rá a gazdasági hatások kezelésével kapcsolatban.

Keretekre azért is van szükség, mert így mondhatjuk azt, hogy a kormány célrendszerén és gazdaságstratégiáján a válság nem változtatott. A magyar gazdaság válságállóságát továbbra is azzal segítjük, hogy széles eszköztárral, a magyar gazdaságtörténet legnagyobb fejlesztési minisztériumi struktúrájában ösztönözzük a magasabb hozzáadott érték előállítását célzó vállalati törekvéseket a hazai kis- és középvállalatok megerősítése érdekében.

Célunk, hogy Magyarország 2030-ra Európa azon öt országa közé kerüljön, ahol a legjobb élni, lakni és dolgozni. Ennek érdekében formáljuk és építjük az innovációra, teljesítményre, munkára ösztönző államot, illetve annak eszköztárát. Patrióta és pragmatikus megközelítésben kezeljük a koronavírus-járvány okozta gazdasági kihívásokat is, nem szem elől tévesztve a középtávú és a hosszú távú gazdaságfejlesztési céljainkat.

Bízunk benne, hogy e megközelítést követve a válság lehetőséget jelent számunkra, és a nemzeti, pragmatikus, ösztönző állami megközelítés kiállja a globális stressztesztet. Azért dolgozunk, hogy a válság keltette világméretű átrendezésből képesek legyünk győztesen kikerülni. Az adatalapú, pragmatikus, gyors és célzott reakciók most létfontosságúak – ezek garantálják, hogy a koronavírus-járvány globális válsághullámai ne maguk alá temessék, hanem felemeljék a nemzetgazdaságot.

Budapest, 2020. december 9.

Palkovics László

miniszter

Innovációs és Technológiai Minisztérium